

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

На засіданні кафедри конституційного права
юридичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 26 серпня 2022р.)

**СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»,
що викладається в межах
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів з
спеціальності № 081 Право**

Назва дисципліни	Конституційне право зарубіжних країн
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Січових Стрільців 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра конституційного права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 08 Право Спеціальність 081 Право
Викладачі дисципліни	Заяць Ігор Ярославович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного права.
Контактна інформація викладачів	ihor.zayats@lnu.edu.ua , +38(067) 789-75-12, кафедра конституційного права, ауд. 507.
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або телефонувати на кафедру +380322394161.
Сторінка дисципліни	https://law.lnu.edu.ua/course/konstytutsijne-pravo-zarubizhnyh-krajin
Інформація про дисципліну	Навчальна дисципліна розроблена таким чином, щоб надати студентам необхідні знання для розбудови верховенства права, прав людини і конституційної держави в Україні з урахуванням досвіду Великобританії, США, ФРН, Франції, інших розвинених зарубіжних держав. У дисципліні представлено огляд концепцій зарубіжного конституціоналізму, а також конституційно-правових інститутів, важливих для поглиблення знань у галузі конституційного права, у якому знаходять своє відображення історія, політика, культура зарубіжних країн.
Коротка анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Муніципальне право України» є завершальною нормативною дисципліною спеціальності 081 Право для освітньої-професійної програми «Бакалавр», яка викладається в 3 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Конституційне право зарубіжних країн» є розширення у студентів правового кругозору, набуття знань, навичок та умінь оцінки правових явищ, необхідних для майбутньої професійної діяльності із використанням зарубіжного досвіду успішного державотворення.
Література для вивчення дисципліни	<p>Основана література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бориславська О.М., Заяць І.Я., Різник С.В. Конституційне право зарубіжних держав: навч.-метод. посібн. К. : ІнЮре, 2015. 360 с 2. Бориславська О.М., Різник С.В. Організація державної влади в сучасному світі: конституційно-правова енциклопедія. Львів: ПАІС, 2013. 456 с. 3. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн: Академ. курс: підручн. К.: ІнЮре, 2015. 315 с. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Георгіца А.З. Конституційне право зарубіжних країн: Підручник. –

Тернопіль: Астон, 2003.

2. Конституційне право зарубіжних країн. - Т. 2 : Особлива частина / за ред. Н.В.Мішиної, В.О.Михальова. – Дніпропетровськ : Середняк Т. К., 2014.

3. Конституції нових держав Європи та Азії / Упоряд. С. Головатий. – К. : Укр. правн. фундація, вид-во «Право», 1996. – 544 с.

4. Конституції Республіки Угорщини // Конституції нових держав Європи та Азії / Упоряд. С. Головатий. - К.: Укр. Правн. Фундація. Вид-во “Право”, 1996. – 509с.

5. Конституції зарубіжних країн: навчальний посібник / за заг. ред. В.О. Серьогіна. – Х.: ФІНН, 2009.

6. Конституція Італійської Республіки // Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн: Академічний курс: підручник. – К.: Юрінком Інтер, 2012.

7. Конституція США // Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн. – С.370-388

8. Орленко В.І. Конституційне (державне) право зарубіжних країн: посіб. для підготов. до іспитів/ В.І. Орленко, В.В. Орленко. – 3-тє вид., стереотип. – К.: Паливода А.В., 2013. – 238с.

9. Право США. – 2013. – № 1–2. – С. 13–30.

10. Конституція Французької Республіки // Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн: Академічний курс: підручник. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – С.389-423.

11. Панкевич О.З. Державне право зарубіжних держав: Навч. пос. – Львів : ЛьДУВС, 2019. – 260с.

12. Савчин М. Порівняльне конституційне право. К. Юрінком Інтер, 2019.

Інтернет джерела:

Великобританія

Загальні відомості: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Великобританія>

Конституція

<http://www.uristys.ru/Zakonodatelstvo/Konstitycja/ConstEngland.doc>

Парламент: <http://www.parliament.uk>

Монарх: <http://www.royal.gov.uk>

[http://uk.wikipedia.org/wiki/Єлизавета_II_\(королева_Великобританії\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/Єлизавета_II_(королева_Великобританії))

Уряд: <http://www.number10.gov.uk> , <http://www.cabinet-office.gov.uk>

Уряд Уельсу: <http://wales.gov.uk>

Парламент Великобританії: <http://www.parliament.uk>

Парламент Шотландії: <http://www.scottish.parliament.uk>

Асамблея Північної Ірландії: <http://www.niassembly.gov.uk>

Франція

Загальні відомості: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Франція>

Конституції

<http://www.uristys.ru/Zakonodatelstvo/Konstitycja/ConstFrance1791.doc>

<http://www.uristys.ru/Zakonodatelstvo/Konstitycja/ConstFrance.doc>

Президент: <http://www.elysee.fr/accueil>

http://uk.wikipedia.org/wiki/Ніколя_Саркозі

	<p>Національна Асамблея: http://www.assemblee-nat.fr Прем'єр-міністр: http://www.gouvernement.fr Польща Загальні відомості: http://uk.wikipedia.org/wiki/Польща Конституція http://uristys.ru/Zakonodatelstvo/Konstitycia/ConstPoland.doc Президент: http://www.president.pl Сейм: http://www.sejm.gov.pl Сенат: http://www.senat.gov.pl Уряд: http://www.premier.gov.pl США Загальні відомості: http://uk.wikipedia.org/wiki/Сполучені_Штати_Амери́ки Конституція: http://www.uristys.ru/Zakonodatelstvo/Konstitycia/ConstUSA.doc Президент США Офіційний сайт: http://www.whitehouse.gov http://uk.wikipedia.org/wiki/Президенти_США Парламент: http://uk.wikipedia.org/wiki/Конгрес_США Офіційний сайт Сенату США http://www.senate.gov Офіційний сайт Палати представників США: http://www.house.gov http://uk.wikipedia.org/wiki/Бібліотека_Конгресу ФРН Конституція: http://www.uristys.ru/Zakonodatelstvo/Konstitycia/ConstGermany.doc Федеральний Президент: http://www.bundespraesident.de Федеральний Канцлер: http://www.bundestkanzlerin.de http://uk.wikipedia.org/wiki/Список_канцлерів_Німеччини Бундестаг: http://www.bundestag.de Бундесрат: http://www.bundesrat.de</p>
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 години практичних занять та 58 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>знати</p> <ul style="list-style-type: none"> – види джерел конституційного права у зарубіжних державах; – загальні засади конституційного ладу Великобританії, США, ФРН, Франції, Польщі, держав арабського світу; – специфіку конституційних прав людини і громадянина у зарубіжних державах; – особливості організації державної влади у різних формах державного правління; – основні моделі місцевого самоврядування. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – порівнювати конституційно-правові інститути різних держав; – аналізувати норми конституцій зарубіжних держав; – використовувати досвід зарубіжних держав для вдосконалення конституційного права України.
Ключові слова	конституції зарубіжних держав, конституційно-правовий статус людини і громадянина у зарубіжних державах, парламент зарубіжних

	держав, виконавча влада у зарубіжних державах, судова влада у зарубіжних державах, місцеве самоврядування у зарубіжних державах.
Формат курсу	Змішаний, очно-дистанційний.
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p>Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни. Джерела конституційного права зарубіжних держав</p> <p>Тема 2. Конституції зарубіжних держав. Конституційний контроль.</p> <p>Тема 3. Конституційно-правові статуси людини і громадянина в у зарубіжних державах.</p> <p>Тема 4. Конституційні засади економічних і соціальних відносин у зарубіжних державах. Політичні інститути.</p> <p>Тема 6. Вибори, референдуми, інші форми прямого народовладдя.</p> <p>Тема 7. Конституційно-правове регулювання форми держави. Територіальна автономія.</p> <p>Тема 8. Парламент у зарубіжних державах.</p> <p>Тема 9. Глава держави і уряд у зарубіжних державах.</p> <p>Тема 10. Судова влада у зарубіжних державах.</p> <p>Тема 11. Конституційні основи місцевого самоврядування у зарубіжних державах.</p> <p>Тема 12. Конституційно-правова модель парламентської монархії (на прикладі Великобританії).</p> <p>Тема 13. Конституційно-правова модель парламентської республіки (на прикладі ФРН).</p> <p>Тема 14. Конституційно-правова модель президентської республіки (на прикладі США).</p> <p>Тема 15. Конституційно-правова модель змішаної республіки (на прикладі Франції та Польщі).</p>
Підсумковий контроль, форма	залік в кінці семестру письмовий
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з конституційного права та основ теорії права та держави, достатніх для сприйняття категоріального апарату курсу та розуміння його джерел.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, проектно-орієнтоване навчання, дискусія, дебати, медіація, континуум, діалог Сократа, метод «мозкового штурму», кейс-метод, метод зайняття позиції та інші.
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни. Вивчення курсу може потребувати використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо : 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 25 • контрольні заміри (модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів: 25 • залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50 <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100</p>

	<p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку</p>	<p>https://law.lnu.edu.ua/course/konstytutsijne-pravo-zarubizhnyh-krajin</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>